

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 373/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Martou Rybárovou, Jilemnického 2, Trenčín, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4CdoR/3/2025 z 29. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd zrušil namietané uznesenie, ako aj rozhodnutia, ktoré mu predchádzali, a to rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 15CoP/152/2023-187 z 27. júna 2024 a rozsudok Okresného súdu Trenčín č. k. 34P/1821/2022-129 z 8. septembra 2023. Taktiež žiada priznať jej finančné zadost'učinenie vo výške 1 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom z 8. septembra 2023 schválil čiastkovú rodičovskú dohodu (výrok I), určil rozsah vyživovacej povinnosti sťažovateľky (matky maloletého syna), ktorú je povinná prispievať do rúk otca vždy do 15. dňa v mesiaci vopred (výrok II), určil výšku dlhu sťažovateľky na zameškanom výživnom a spôsob jeho úhrady (výrok III), zmenil vo výrokovej časti o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2018 (výrok IV) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok V). V rámci odôvodnenia okresný súd uviedol, že od októbra 2022 sa pôvodne nariadená striedavá osobná starostlivosť u maloletého už nerealizovala,

keďže od uvedeného obdobia maloletý býva s otcom a so sťažovateľkou sa len stretáva. Táto akceptovala rozhodnutie maloletého a v tomto smere uzavrela s otcom dohodu, ktorú súd prvej inštancie schválil ako zodpovedajúcu vôli a názoru maloletého. Pri určení výživného okresný súd prihliadol na zárobkové pomery matky, ktorá dosahuje priemerný príjem vo výške 684,50 eur. Otec býva v dome v podkrovnom trojizbovom byte, ktorý je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, platí náklady 120 eur mesačne, pričom na prízemí domu býva jeho matka. Od roku 2000 bol živnostníkom, avšak od 1. júna 2022 má pozastavenú podnikateľskú činnosť a je zamestnaný ako elektrikár s čistou mesačnou mzdou vo výške 613,21 eur. Konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov nie je skončené. Obaja rodičia mali do 30. júna 2023 vyživovaciu povinnosť aj k dcére Lívii.

3. O odvolaní sťažovateľky a otca maloletého proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd rozsudkom z 27. júna 2024, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch o úprave vyživovacej povinnosti sťažovateľky k maloletému a určení výšky a podmienok splácania nedoplatku za obdobie od 1. novembra 2022 do 31. augusta 2023 potvrdil (výrok I), vo zvyšnej časti ponechal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý (výrok II) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok III).

4. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že v prípade sťažovateľky súd prvej inštancie správne ustálil jej možnosti a schopnosti dosahovať príjem, a to v podobe jej aktuálneho príjmu, keď pracuje ako recepcná. Prihliadol aj na okolnosť, že sťažovateľka aktuálne nemôže disponovať časťou majetku, ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Otec bol zvýhodnený tým, že mal zabezpečené bývanie vo vlastnej nehnuteľnosti, v byte patriacom do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom ho zaťažuje len splátka hypotekárneho úveru v sume 93 eur mesačne. Naproti tomu sťažovateľka nemohla uvedený byt užívať a bola nútená hľadať si nájomné bývanie. Odvolací súd vyhodnotil výšku jej nájomného 590 eur mesačne ako neprimeranú vo vzťahu k jej príjmovým možnostiam, preto na tieto výdavky na bývanie nemohol prihliadnuť v plnom rozsahu. V prípade otca bol jeho príjem nedosahujúci ani 700 eur mesačne netto hodnotený ako neprimeraný jeho vzdelaniu a praxi. Zamestnávateľom otca je spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej jediným konateľom a spoločníkom je sedemdesiatročná matka otca. Takéto usporiadanie vzťahov sa odvolaciu súdu javilo ako účelové, keďže je mu z vlastnej praxe známe, že odborníci v oblasti elektra sú považovaní za odborných pracovníkov a ich mzda býva vyššia, ako deklaroval otec. Otec teda nepreukázal dôležitý dôvod, pre ktorý sa vzdal živnostenského podnikania a lepšieho príjmu a zamestnal sa za nižší príjem v spoločnosti, ktorá patrí jeho matke. Odvolací súd, vyhodnôtiac odvolanie sťažovateľky, ako aj otca ako nedôvodné, rozsudok v napadnutej časti potvrdil. Pre úplnosť dodal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zostáva nedotknuté v odvolaní nenapadnutej časti týkajúcej sa rodičovskej dohody o zmene výkonu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému.

5. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom dôvodila, že otec maloletého sa pozastavením živnostenskej činnosti vzdal bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, na čo súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí prihliadnuť mal, ale neprihliadol. Odvolací súd túto situáciu skonštatoval, ale nevyvodil správny záver a bez uvedenia dôvodov odvolaniu sťažovateľky nevyhovел a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. O dovolaní rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením z 29. apríla 2025, ktorým dovolanie sťažovateľky, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného

sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Podľa názoru sťažovateľky *„otec sa vzdal bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; tak ako to má na mysli ust. § 75 ods. 1 ZoR (zákona o rodine, pozn.). Prvostupňový, druhostupňový a dovolací súd vo svojich rozhodnutiach uvedené skutočnosti deklarovali, ale nevyhodnotili ich v zmysle ust. § 75 ods. 1 ZoR, čím poručili moje základné práva.“*.

7. Sťažovateľka nesúhlasí s odôvodnením dovolacieho súdu, v ktorom konštatoval, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa. Tým, že dovolací súd nevzal do úvahy objektívne aj subjektívne hľadisko tohto prípadu, utrpel v podstate nielen § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), a teda aj právne záujmy sťažovateľky, ale aj právne záujmy maloletého. Všetky tri vo veci konajúce všeobecné súdy pri svojej rozhodovacej činnosti ignorovali a zároveň odmietli aplikovať § 75 ods. 1 zákona o rodine, hoci práve toto ustanovenie nemožno považovať za obsolentné, lebo opak je pravdou.

8. Sťažovateľka ako matka kladie otázku, či *„žaden z konajúcich súdov nevidel, že otec sa vzdal svojho minimálne 3-tisícového príjmu z podnikania, založil svojej vekom pokročilej matke spoločnosť s ručením obmedzeným, kde sa zamestnal s príjmom na úrovni minimálnej mzdy a vzdal sa tak bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku“*. Odpoveď na túto otázku je podľa jej názoru v jej prípade základom, od ktorého sa mala primárne odvíjať aj rozhodovacia činnosť súdov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení označených práv uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky, na čom nič nemení návrh na zrušenie aj skorších rozhodnutí súdov v dotknutom konaní v druhom bode petitu ústavnej sťažnosti – ak by bol uvedený aj v primárnom návrhu, zakladal by dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto jej časti pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže prieskumná právomoc najvyššieho súdu predchádza prieskumnej právomoci ústavného súdu.

10. Ústavný súd, opierajúc sa o § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu, ústavnú sťažnosť sťažovateľky preskúmal z hľadiska ústavnej udržateľnosti postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní, keďže rozhodnutia súdov nižšej inštancie sťažovateľka žiada len *„zrušiť“* a porušenie označených práv v rámci petitu ústavnej sťažnosti žiada vysloviť len postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu. Ústavný súd konštatuje, že v sťažnosti sťažovateľka ani netvrdí, že existujú námietky, ktoré vo vzťahu k rozhodnutiam a postupu súdov nižšej inštancie nemohla uplatniť v podanom dovolaní, čo by viedlo ústavný súd k odmietnutiu jej ústavnej sťažnosti v tejto časti pre nedostatok jeho právomoci.

11. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

12. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. V nadväznosti na uvedené východiská ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

14. Ústavný súd teda pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti namietaného uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky s ústavou a dohovorom, prihliadajúc na skutočnosť, že sťažovateľka uplatnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP s tým, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má vnútorné rozpory a že odvolací súd neprihliadol na možnosť otca mať výhodnejšie zamestnanie a jeho schopnosti na výživu maloletého.

15. Z namietaného uznesenia vyplýva, že najvyšší súd sa s dovolacími námietkami sťažovateľky meritórne vysporiadal. Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedajú zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdnych rozhodnutí. Dovolací súd nezistil žiadnu vadu zmätočnosti, ktorá by znamenala porušenie práva sťažovateľky na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Najvyšší súd poukázal (bod 17 namietaného uznesenia) na to, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového (resp. skutočného) stavu veci. Zdôraznil, že nemá možnosť v dovolacom konaní vykonávať dokazovanie, a preto je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Má však možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Vo veci sťažovateľky však dovolací súd takúto vadu nezistil. Dovolací súd konštatoval (bod 19 namietaného uznesenia), že tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd pri zisťovaní skutočného stavu rešpektovali ústavnoprocenčné zásady, náležitým spôsobom zistili skutočný stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodli tak, že ich skutkové a právne závery nemožno v konečnom dôsledku považovať za svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

16. Dovolací súd sa zaoberal námietkou sťažovateľky, že rozhodnutie odvolacieho súdu má vnútorné rozpory, keď na jednej strane odvolací súd uviedol, že sťažovateľka a ani otec v odvolaní neuviedli žiadne okolnosti, ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav, na strane druhej však odvolací súd uviedol skutočnosti (bod 4 tohto uznesenia), ktoré s tým boli v rozpore. Odvolací súd uvedené tvrdenie použil na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, keďže odvolanie podala nielen sťažovateľka (ktorá žiadala nižšie výživné), ale aj otec (ktorý žiadal vyššie výživné). Odvolací súd vyhodnotil ako neprimerané, aby sťažovateľka bola zaviazaná na výšku výživného iba v sume 40 eur, a zároveň aj otcom deklarované príjmové možnosti. A teda dospel k záveru, že možnosti a schopnosti u oboch rodičov maloletého sú lepšie, a to lepšie, ako deklaroval otec v konaní, a lepšie, ako boli preukázané u sťažovateľky (matky). V tejto súvislosti sa vyjadril aj k námietke sťažovateľky, že po zaplatení nájmu jej nezostane dostatok finančných prostriedkov, a preto si nemôže dovoliť vyššie náklady na výživné. Poukázal pritom na rozsudok súdu prvej inštancie, v ktorom súd konštatoval, že výživné pre maloletého má vždy prednosť pred inými ako nevyhnutnými výdavkami, pričom sťažovateľke nič nebráni aktívnejšie sa realizovať na trhu práce v snahe o lepší zárobok alebo sa snažiť znížiť svoje výdavky.

17. Vzhľadom na dovolaciu argumentáciu boli všetky podstatné okolnosti tvrdené sťažovateľkou najvyšším súdom posúdené komplexne a správne, a preto nemohli privodiť iný záver dovolacieho súdu ako odmietnutie dovolania. Z relevantných častí napadnutého rozhodnutia vyplýva, že jeho odôvodnenie nenesie znaky arbitrárnosti ani extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod, aby prehodnocoval právne závery uvedené v napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. To je pre ústavný súd rozhodujúce a tomu zodpovedá aj záver najvyššieho súdu o nutnosti odmietnutia dovolania sťažovateľky.

18. Správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nebola relevantná pri posudzovaní podmienok na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady. Ústavný súd zároveň dodáva, že prípadné nesprávne právne posúdenie (tu vo vzťahu k aplikácii § 75 ods. 1 zákona o rodine) prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá, môže byť však subsumované pod dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP, ktorý sťažovateľka neuplatnila. Uvedené však neznamená, že ústavný súd z uvedeného dôvodu vykoná prieskum právnych názorov súdov nižšej inštancie, a tým na seba prevezme úlohu súdu vyššej inštancie v systéme všeobecného súdnictva, ktorá prislúcha výlučne najvyššiemu súdu (m. m. IV. ÚS 303/2023).

19. Na doplnenie ústavný súd konštatuje, že § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces, čo však nemožno stotožniť s nesprávnym právnym posúdením kľúčových otázok v kontexte § 421 CSP. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio*

iustitiae [odmietnutia spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017)].

20. Ústavný súd po komplexnom posúdení namietaného uznesenia dospel k záveru o jeho ústavnej akceptovateľnosti, vychádzajúc zo skutočnosti, že najvyšší súd sa mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľky dostatočne zaoberal, čím poskytol ochranu označeným právam, čo je pre ústavný súd pri posudzovaní namietaného rozhodnutia podstatné. Vzhľadom na závery krajského súdu a obsah dovolania ústavný súd nezistil v namietanom rozhodnutí najvyššieho súdu nedostatočné odôvodnenie a spôsob, akým sa najvyšší súd vysporiadal s námietkami sťažovateľky spochybňujúcimi procesný postup odvolacieho súdu a skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania, považuje ústavný súd za ústavne akceptovateľný. Z materiálneho hľadiska dostala sťažovateľka odpovede na všetky podstatné dovolacie námietky.

21. Sťažnostná argumentácia sťažovateľky má charakter polemiky na úrovni zákona a skutkových zistení bez reflexie okolností, že ústavný súd nie je odvolacím súdom ani dovolacím súdom a na žiadnom článku inštančnej postupnosti nenahrádza všeobecné súdy, nerieši teda „kauzu“, ale posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť ich rozhodnutí, ktorá sa odvíja od ústavnoprávne relevantného odôvodnenia (námietok) ústavnej sťažnosti.

22. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. K tvrdeniu sťažovateľky o porušení základného práva podľa čl. 12 ods. 1 ústavy treba uviesť, že zásady v čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy vyjadrujú všeobecnú podstatu všetkých v ústave osobitne uvedených základných práv a slobôd, a preto sa priamo neaplikujú v konaní o ústavnej sťažnosti, keďže čl. 12 ústavy nemožno považovať za základné právo, ktoré podlieha ochrane v konaní o ústavnej sťažnosti (I. ÚS 59/97, I. ÚS 8/97, PL. ÚS 14/98, III. ÚS 383/2016, II. ÚS 269/2019).

24. Obdobne sťažovateľkou označený čl. 4 ods. 4 listiny neformuluje žiadne základné práva alebo slobody, preto podľa názoru ústavného súdu vyslovenie jeho porušenia v rámci konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy neprichádza do úvahy. Aj v tejto časti bola preto ústavná sťažnosť sťažovateľky odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu